

Увага! Купуючи "Dziennik Kijowski", Ви набуваєте право на безкоштовне оголошення!

DZIENNIK KIJOWSKI

Nr 18

(121)

wrzesień

1999

Istnieje od roku 1906

Pismo społeczne, ekonomiczne i literackie

Suplement gazety "Holos Ukrainy"

W numerze

AKTUALNOŚCI

РЕЗОЛЮЦІЯ
ІІ КОНГРЕСУ
НАЦІОНАЛЬНИХ
ТОВАРИСТВ
УКРАЇНИ

Значна частина передбачених актами законодавства прав залишаються на рівні тільки декларацій, практична їх реалізація унеможливується відсутністю відповідних механізмів втілення в життя або недостатністю фінансових засобів. • 2

KULTURA

Portret Chopina

Uciekając przed przesadami środowiska Aurore Dudevant i Chopin wyjechali na Majorkę. • 4-5

KOŚCIÓŁ

Od Kościoła
polskiego do
Kościoła Polaków
w krajach byłego
ZSRR

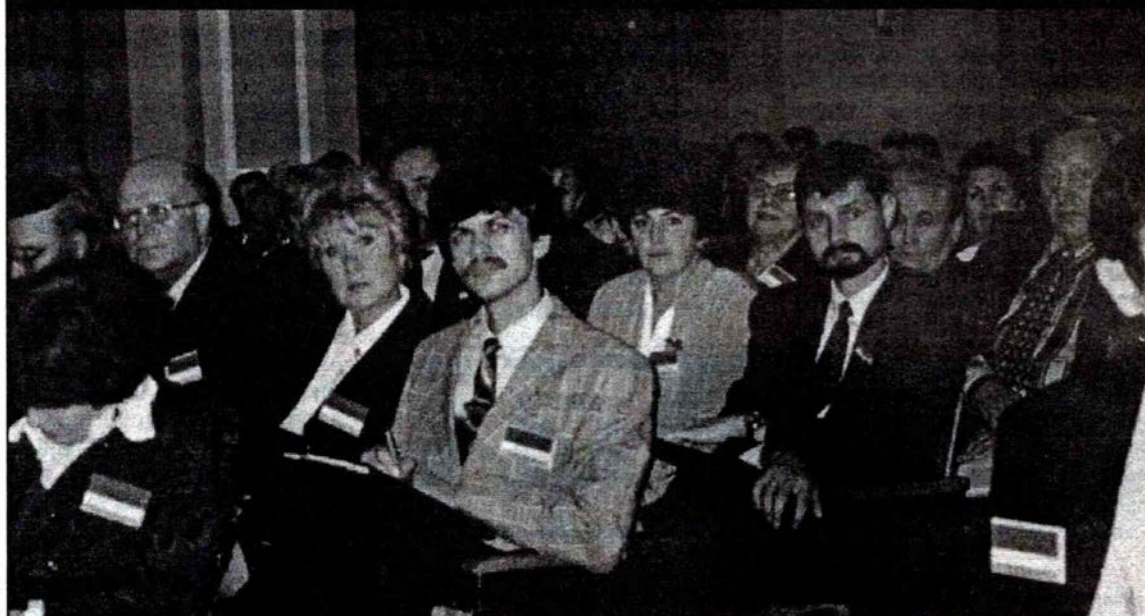
Ukazujące się od kilku lat na Ukrainie katolickie czasopisma religijne, wydawane są wyłącznie w języku ukraińskim... W praktyce oznacza to jednak całkowite pomijanie tych wiernych, którzy oczekują lektury religijnej w języku ojczystym. • 6

PRAWO

Dla Polaków
na obczyźnie

Potrzeba ustanowienia Karty Polaka wpływa z obowiązku państwa wobec jednej trzeciej narodu polskiego... • 7

II Ogólnoukraiński Kongres Stowarzyszeń Narodowych Ukrainy

Na sali obrad

Walcząc o przetrwanie

W dniach 27-28 września w Kijowie odbył się Drugi Ogólnoukraiński Kongres Stowarzyszeń Narodowych Ukrainy. Uczestniczyło w nim około 170 delegatów z całej Ukrainy, reprezentujących 30 stowarzyszeń.

Polacy byli reprezentowani przez Związek Polaków na Ukrainie oraz Stowarzyszenia im. A. Mickiewicza i "Zgoda". W Kongresie brali udział deputowani RN Ukrainy, duża grupa pracowników Komitetu ds. Narodowości i Migracji i Ministerstwa Oświaty, przedstawiciele Administracji Prezydenta i Gabinetu Ministrów, ambasadorowie RP Jerzy Bahr i Węgier Janos Kisfalvi.

Prezydent Kuczma wysłał do uczestników specjalne list. Podczas Kongresu odczytano referaty plenarne, po których odbyła się obszerna dyskusja. W licznych wystąpieniach delegaci podzielili się doświadczeniem z pracy w swoich skupiskach.

Mówiono o stanie i perspektywach rozwoju ruchu narodowościowego na Ukrainie - Prezes Rady Stowarzyszeń Narodowościowych Ukrainy Ilija Lewitas, o etnonarodowościowej polityce Ukrainy - zastępca przewodniczącego Komitetu ds. Narodowości Raul Czyżaczawa, o prawach mniejszości narodowych i perspektywach ich rozwoju - deputowany RN Ion Popescu, o autonomii narodowo-kulturalnej - Michał Toft, Prezes Demokratycznego Związku Węgrów Ukrainy, o problemach oświaty mniejszości narodowych - naukowiec Irena Gudzyk, o problemach narodów deportowanych - deputowany RN Rufat Czubarow.

Do problemów które przewinęły się w większości wystąpień przede wszystkim można zaliczyć: oświatę w języku ojczystym, wsparcie finansowe ze strony państwa, problemy restytucji, kwestie osłony prawnej. Ostatnie dotyczą realizacji ukraińskich i międzynarodowych przepisów prawnych poświęconych mniejszościom narodowym.

Obrady Kongresu toczyły się w Klubie Gabinetu Ministrów.

Nie obeszło się bez zabawnych zatargów między uczestnikami, przy czym nie odrębnych grup narodowych a wewnątrz niektórych z grup narodowych; zwłaszcza w grupie żydowskiej i rumuńsko-moldawskiej. Chodziło o prawo na reprezentowanie swojej społeczności.

W ogóle pytanie o tym, w jakim stopniu to lub owo stowarzyszenie reprezentuje swoją społeczność, zabrzmiało podczas tego forum niejednokrotnie. Odpowiedź na nie znajdziemy zapewne po realizacji autonomii narodowo-kulturalnej zgodnie z koncepcją opracowaną przez Demokratyczny Związek Węgrów Ukrainy, zgodnie z którą członkowie każdej ze społeczności wybierają swoich liderów.

Ogólne wrażenie z Kongresu sprowadza się do myśli, że chociaż w ciągu 10 lat niepodległej Ukrainy w ruchu narodowościowym zrobiono dużo, do stworzenia prawdziwie stabilnej i mocnej zgody narodowej jest jeszcze daleko.

Nie mówiono czemuś o przewidzianym na rok 2001 spisie ludności Ukrainy! W ankiecie spisu jak już wiadomo jest rubryka o narodowości. A przecież przekrój narodowościowy naszego kraju

może stać punktem wyjściowym w ocenie sytuacji etnicznej na Ukrainie po latach despotii sowieckiej.

Warto zaznaczyć, że oczywiście trudno tuż po zakończeniu ocenić rezultaty Kongresu, który zebrał tak różnorodną publiczność. Wierzę, że rezultaty muszą być. Chociażby w dziedzinie oświaty. Ci, którzy opracowują teorię strategii i taktyki kształtowania odpowiedniego etnoklimatu na obszarze Ukrainy nie pracują na próżno.

Poniżej proponujemy ich konkluzje - tekst rezolucji Kongresu. Tekst ten nie jest ostatecznie zatwierdzony, ale jest uzgodnionym, być może kompromisowym punktem widzenia problemów narodowych przez ustawodawcze i wykonawcze struktury władzy, pod patronatem których Kongres ten właśnie toczył swoje obrady.

BORD

(Patrz str. 2)

КУПОН БЕСПЛАТНОГО ОБЪЯВЛЕНИЯ

(не более 20 слов)

Язык объявления (подчеркнуть): польский, украинский, русский...

Приклейте купон на Ваше объявление и вышлите по адресу:

252054, Украина, Киев, а/я 2

Редакция газеты

"Dziennik Kijowski"

Передплата "ДК" на 2000 рік

Розпочалася передплата на "Dziennik Kijowski" на 2000 рік. Газета виходить два рази на місяць.

В той час, як роздрібна ціна становить - 25 коп. за один екземпляр, вартість передплати менша на 14%:

1 міс. - 0,43 грн. (2 екз.)

3 міс. - 1,29 грн.

6 міс. - 2,58 грн.

12 міс. - 5,16 грн.

УВАГА! Хоча курс гривни падає, передплата на 2000 рік провадиться по вищевказаних цінах 1999 року. Передплата триватиме до 1 грудня 1999 р. і приймається усіма відділеннями зв'язку України. Для оформлення передплати заповнюється цей абонемент.

Ф. С. П. - І											
АБОНЕМЕНТ на газету											
30678 (індекс видання)											
Дзєннїк Кїївськї											
на 2000 рік по місяцях											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Куди (поштовий індекс)											
Кому (прізвище, ініціали)											
ДОСТАВЧЕНА КАРТКА											
30678 (індекс видання)											
Дзєннїк Кїївськї											
на 2000 рік по місяцях											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Куди (поштовий індекс)											
Кому (прізвище, ініціали)											

Делегати Конгресу заслухали та обговорили доповіді стосовно здобутків, проблемних питань і перспектив розвитку етнополітичної політики держави, стану і тенденцій розвитку законодавства країни у даній сфері соціальних відносин. Обмінявшись думками щодо ситуації, яка склалася в окремих національних громадах, делегати відмічають, що ідеї гуманізму, закладені в Декларації про державний суверенітет України (1990 р.), Декларації прав національностей України (1991 р.), у законі України "Про національні меншини в Україні" (1992 р.), складають підвалини міжнаціонального миру і злагоди в нашому суспільстві. Ці ідеї одержали свій розвиток у законах України про освіту, про мови, об'єднання громадян, свободу совісті та релігійні організації, громадянство та в інших законодавчих актах.

Проголошені у зазначених документах права та свободи національних меншин знайшли своє підкріплення в Конституції України (1996 р.) та в ряді міжнародних угод нашої держави, зокрема, в договорах про дружбу і співробітництво з країнами, національності яких проживають в Україні. Особливу роль щодо

РЕЗОЛЮЦІЯ II КОНГРЕСУ НАЦІОНАЛЬНИХ ТОВАРИСТВ УКРАЇНИ

міжнародної гарантії захисту та реалізації прав національних меншин відіграватимуть міжнародно-правові документи Ради Європи, повноправним членом якої є Україна: Європейська конвенція з прав людини та Рамкова конвенція про захист національних меншин, які ратифіковані Верховною Радою України.

Як результат виконання вимог законодавства в Україні створений дорадчий орган - Рада представників національних товариств України при Держкомнаціміграції. В ряді органів місцевої влади створені та функціонують підрозділи з питань національних меншин, міжнародних відносин. Зареєстровані за загальнодержавним статусом двадцять чотири громадські об'єднання на-

ціональних меншин та більше 400 місцевих громадських організацій утворено за національною ознакою.

Як результат спільної роботи громадських утворень з органами державної влади та місцевих самоврядувань збережені та одержали певний розвиток заклади освіти та культури національних меншин, відкриті недільні школи та курси по вивченню рідної мови, створені самодіяльні творчі колективи, проводиться робота з молоддю. За підтримки держави видаються шість загальноукраїнських та десятки регіональних друкованих періодичних видань, а у регіонах компактного проживання національних меншин здійснюється трансляція радіо та телепередач мовами національних меншин.

У той же час поряд з позитивними тенденціями щодо законодавчого забезпечення та практичної реалізації прав національних меншин має місце посилення деяких старих та поява нових проблем у сфері суспільних відносин.

Значна частина передбачених актами законодавства прав залишаються тільки на рівні декларацій, практична їх реалізація унеможливується відсутністю відповідних механізмів втілення в життя або недостатністю фінансових засобів. Досі відсутні концептуальні державні документи щодо засад етнополітики, державні програми розвитку окремих національних культур та освіти національних меншин. Відсутні закони або інші акти по реалізації права на національно-культурну автономію, моральної реабілітації та матеріальної компенсації осіб, які були піддані репресіям за національною ознакою. Не знаходить свого вирішення питання реституції майна національних громад. Гальмується ратифікація Європейської хартії регіональних мов та мов меншин.

Ряд положень та норм Закону України "Про національні меншини в Україні" та інших законодавчих не виконуються: це стосується ліквідації Міністерства національностей України, відсутності спеціальних асигнувань у державному бюджеті України для розвитку національних меншин, які визначені у Законі. Відсутня матеріальна підтримка діяльності національно-культурних товариств з боку держави. Як правило матеріальна база для їх діяльності відсутня або є недостатньою.

Як типову, щодо виконавчої дисципліни органів державної влади, можна вважати низький рівень виконання відповідними службами доручень Президента України по результатах зустрічі з керівниками загальноукраїнських національних товариств у лютому місяці поточного року. Незважаючи на наявність

ряду структур (Дорадча рада при Голові Державного комітету України у справах національностей та міграції, Міжвідомча координаційна рада з питань етнополітики, Рада з питань мовної політики при Кабінеті Міністрів України), проекти законодавчих документів готуються структурами законодавчої та виконавчої влади без залучення фахівців від національних товариств, та пропонуються для прийняття без попереднього узгодження з ними. Це стосується зокрема: проекту "Концепції Державної етнополітики України", проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України", "Про національні меншини в Україні", "Про мови", "Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов та мов меншин", "Про розвиток і застосування мов в Україні". Як результат неузгодженості, значна частина положень цих законопроектів сприймаються у національних громадах негативно, вбачаючи в них посягання на наші Конституційні права, звуження наших існуючих прав і свобод.

Як результат відставання та невідповідності законодавчої бази до сучасних вимог, на загальному благополучному фоні міжнаціональних стосунків, прослідковуються не однозначні явища. До них слід віднести радикалізаційні та емігрантські настрої серед представників певних національних громад, а також появу непередбачених законодавством нових, вищих форм самоорганізації національних громад ("Меджліс" кримсько-татарського народу, "Фольксрат" німців України, "Російська рада" росіян України тощо): а також наявність випадків дискримінації громадян за національною ознакою, у тому числі з боку правоохоронних органів. Відмічається збільшення кількості випадків публікацій з ознаками шовінізму, антисемітизму та ксенофобії. У той же час у засобах масової інформації майже повністю відсутні матеріали на тематику культури, мистецтва, історичної спадщини національних меншин.

Делегати Конгресу вважають, що поступове вирішення проблемних питань у сфері розвитку національних меншин, збереження і примноження їх культурних надбав можливе з використанням досвіду світової цивілізації, на підставі повної реалізації демократичних принципів і пріоритету прав особи.

Вважаємо що право на національно-етнічну самоідентифікацію є одним з прав людини, яке може бути реалізоване виключно через демократичні інститути колективних прав національних громад, що права національних меншин не слід розглядати як певний дар, яким вони наділяються більшістю, рівно як вбачати в них

будь-які привілеї. Ці права є тими засобами, за допомогою яких можливо досягти не лише декларованої, але і дійсної рівності національним громадам у суспільстві.

Подальший розвиток законодавства, прийняття законодавчих актів, які б задовольняли вимоги та реальні потреби національних меншин вважаємо можливим лише при повній їх узгодженості з легітимними представництвами національних громад.

Як свідчить досвід роботи за період між Першим і Другим Конгресами національних товариств України причина ряду негативних явищ поряд з об'єктивними труднощами, головним чином фінансового характеру, криється у неузгодженості дій товариств та органів державної влади. Створення дієвих засобів співпраці, визначення уповноважених на це представників для ведення постійного діалогу між владою і національними громадами, - нагальна потреба сьогодення.

Тому поряд з удосконаленням існуючої законодавчої бази, покращення роботи органів виконавчої влади щодо виконання законодавства України стосовно прав національних меншин, якісні зміни в цих питаннях на наш погляд можливо досягти шляхом реалізації передбаченого законом права національностей на національно-культурну автономію.

В інституції культурної автономії вбачаємо той засіб, який поряд з самоврядуванням національних громад у питаннях власного національного життя, надає можливість презентувати легітимне політичне представництво цих спільнот, як на місцевих рівнях так і на загальнодержавному рівні.

Автономію ми розглядаємо як форму самоорганізації громадян за національною, а її органи - як органи публічної влади, наділені законом відповідними повноваженнями, відповідальних перед законом та перед своєю громадою.

Делегати Конгресу впевнені, що спільна робота по пошуку оптимальних законодавчих та практичних засобів задоволення національно-культурних потреб меншин, надання можливостей більш повної реалізації ними своїх прав і в подальшому сприятиме справі цивілізованого, мирного співжиття громадян різних національностей в нашій країні, укріпленню толерантності та довіри у суспільстві, цим самим створюючи найголовніші передумови розвитку і процвітання нашої спільної батьківщини - України.

Ця Резолюція є одночасним зверненням до гаранта нашої Конституції - Президента України, а також керівників законодавчої та виконавчої влади країни з пропозицією взяти під свій особистий контроль вирішення зазначених проблем національних меншин, надавши відповідне завдання своїм органам про якнайшвидшу їх реалізацію і обов'язково за участю представників національних громад. Саме за такими умовами представники національних меншин відчуватимуть себе повноправними громадянами України, які користуються довірою та повагою з боку держави.

Київ, 28. 09. 99 р.

Anons

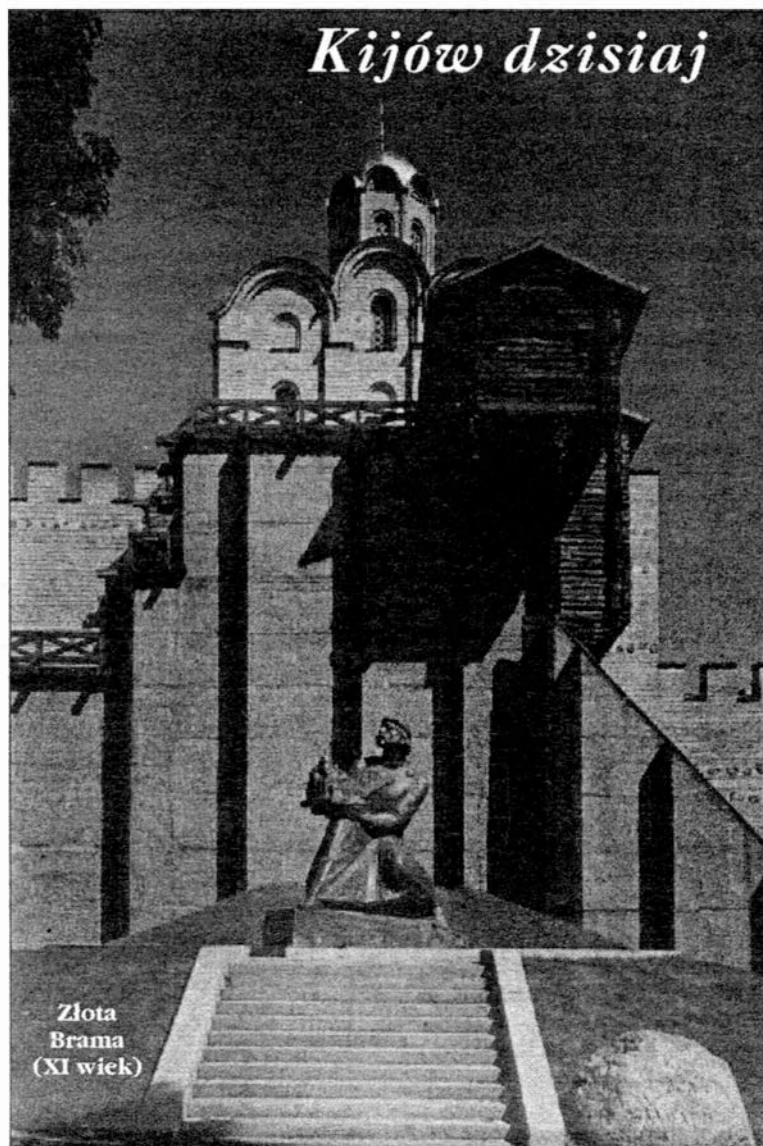
Spotkanie w Tarnowie

W dniach 16-20 września 1999 r. w Tarnowie, Krakowie i Warszawie miało miejsce VII Światowe Forum Mediów Polonijnych w którym uczestniczyło 150 dziennikarzy polonijnych z 27 krajów świata, w tym i z Ukrainy.

Program Forum ułożono w ten sposób, że równolegle ze sprawami związanymi z warsztatem dziennikarskim nie pominięte zostały problemy interesujące środowiska polonijne.

Reportaż z Forum podamy w następnym numerze.

Złota
Brama
(XI wiek)

Baltia Druk

Po lecie

Wakacje pełne wrażeń

Pomysł zorganizowania uzdrawiającego wypoczynku w Polsce dla dzieci z Kijowa zaproponował dawny przyjaciel Kijowskiego Narodowościowo-Kulturalnego Stowarzyszenia Polaków „Zgoda”, działacz społeczny, członek Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Warszawy, członek Zarządu Koła Piłsudczyków pan Kazimierz Szczepański.

Marzeniem tego starszego pana z Warszawy, wielkiego patrioty swej ojczyzny i wielkiego przyjaciela Ukrainy jest porozumienie i pojednanie dwóch miłych jego sercu narodów - polskiego i ukraińskiego. Pragnie on, aby młodzież ukraińska zaprzyjaźniała się ze swoimi rówieśnikami z Polski, by zobaczyła w jakich szkołach, uczelniach uczą się polskie dzieci, jak odpoczywają, by zapoznała się ona z historycznymi zabytkami Warszawy, innych miast i miasteczek Polski, aby poznała przyrodę i kulturę tego kraju.

Pomysł podtrzymano i zaakceptowano. Do 44 osobowej grupy weszła młodzież z polskiego zespołu „Jaskółki” z kierowniczką Wiktoria Radik i dzieci ukraińskiego zespołu „Wieśnianka” szkoły N 170 z kierowniczką Kirą Rewiakina, oraz trzej członkowie KSP „Zgoda”, których za długoletnią opiekę i porządkowanie polskich grobów na cmentarzu Bajkowa w Kijowie wyróżniono bezpłatnym pobytom w obozie w tymczasowych warunkach.

Dla większości dzieci był to ich pierwszy wyjazd do Polski i nie dziwnego, że na dworcu w Kijowie były one niezwykle podniecone i hałaśliwe. Ich rodzice natomiast - na odwrót - odprowadzali dzieci z milczeniem i pewnym niepokojem - jak to tam im będzie za granicą? Czy będą nakarmione, pod odpowiednią opieką? Czy nie przydarzy się coś w drodze?

Troską zaś kierowników zespołów i opiekunów było wszystko, co wiąże się z podróżą: ogromne bagaże ze strojami koncertowymi, pudła z upominkami, programy przyszłych koncertów, a najbardziej same dzieci, ich zdrowie, nastrój, kultura zachowania.

Próżne niepokoje. Dojechaliśmy zdrowo i szczęśliwie. Już w pierwszych chwilach na ziemi polskiej, jeszcze na dworcu znaleźliśmy się pod troskliwą opieką p. Kazimierza Szczepańskiego, wiceprezesa Towarzystwa Przyjaciół Warszawy p. Antoniego Oleskowskiego oraz dyrektora Zespołu Placówek Oświatowych w Nieszawie p. Ireneusza Baryze. Dzieci otrzymały słodycze i owoce i pierwsze śniadanie w uroczym zakątku - w centrum Warszawy pełnej kwiatów, drzew owocowych i uśmiechniętych, przyjaznych twarzy warszawiaków.

Były to działki ogrodowe z pięknym, jasnym pawilonem letniskowym. Wypoczęci i nasyceni wyruszyliśmy w pierwszą wycieczkę po Warszawie. Zwiedziliśmy Stare Miasto z jego murami obronnymi z czerwonej cegły, pomnik Małego Powstańca, Plac Zamkowy, z kolumną króla Zygmunta III Wazy, Trakt Królewski do Zamku Ujazdowskiego, Pałac Łazienkowski i inne zabytki.

Dzieci fotografowały się na pamiątkę przy pomniku Fryderyka Chopina. Naszym przewodnikiem był nieustrudzony pan Antoni. A w międzyczasie bardzo dzielny pan Antoni zatroszczył się o obiad i to gdzie? - W restauracji na Zamku Królewskim!

Pod wieczór wygodnym autokarem wyruszyliśmy do miejsca zamieszkania na czas naszego pobytu - miasteczko Nieszawa, województwa kujawsko-pomorskiego.

Nieszawę - zaciszne zabytkowe miasteczko (około 5 tys. mieszkańców), położone na lewym brzegu Wisły, z niezwykle malowniczym krajobrazem, otoczone lasami, pachnącymi łąkami, oddalone od przemysłowych zakładów i zatłoczonych szlaków komunikacyjnych, dzieci pokochały od pierwszego dnia pobytu.

Ulokowano nas w gmachu szkoły podstawowej, przekształconej na lato w turystyczne schronisko (hotel na szlaku turystycznym). W Polsce turystyka jest bardzo rozwinięta. Turysty bez przeszkód podróżują po całym kraju. Dla ułatwienia poruszania się i wypoczynku, pomieszczenia szkół, liceów, akademików latem przekształcane są w tanie hotele - schroniska, z równie tanim wyżywieniem, 50% niższą komunikacją i innymi przywilejami.

Dla naszej grupy wspólnie z kierownictwem zespołów, przy udziale burmistrza miasta Nieszawy p. Andrzeja Nawrockiego opracowano ciekawy program turystyczny i rekreacyjno-rozrywkowy.

Realizację programu zaczęliśmy od turystycznych wycieczek po Nieszawie i malowniczych jej okolicach, od atrakcyjnej przepra-

wy promem przez Wisłę, zwiedzania dwóch zabytkowych kościołów. W obu kościołach uczestniczyliśmy w nabożeństwach.

W międzyczasie - codzienne próby - przygotowanie do występów koncertowych. Z pomocą polskich nauczycieli dzieci, które wcale nie umiały mówić po polsku, zaczęły uczyć się polskich pieśni, przepisywać ich teksty, z oddzielnymi słowami budować zdania. Dodam, że pod koniec wakacji dzieci ukraińskie i polskie świetnie porozumiewały się między sobą.

W czasie naszych wakacji w mieście świętowano akurat dwie uroczystości: 120-lecie powstania straży pożarnej - „Święto strażaka” oraz „Piknik rodzinny”.

Część rozrywkowa obu świąt odbywała się nad Wisłą, z wesołą muzyką, huśtawkami, kiermaszem, loterią, wyborami miss piękności i zabawą do późnej nocy. Dzieci z entuzjazmem uczestniczyły w tych uroczystościach, które były zdumiewająco ciekawie zorganizowane. My, dorośli, nie w mniejszym stopniu byliśmy oczarowani i zachwyceni umiejętnością polskich organizatorów urządzać święta.

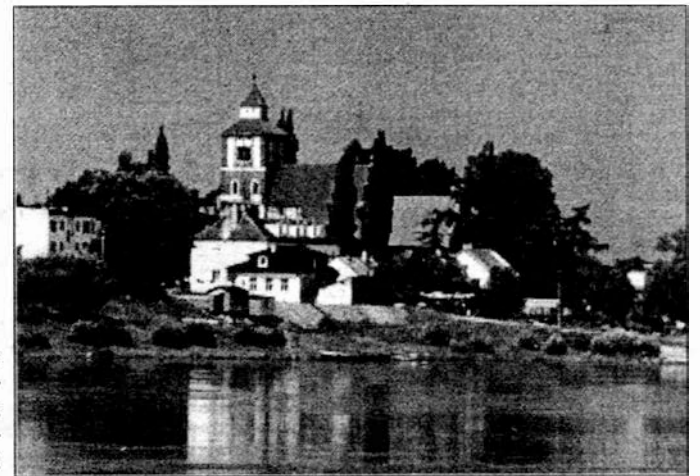
Co do naszej grupy, to okazywano nam dużą uwagę. Wyżywienie było na tyle smaczne i obfite, że dzieci i dorośli przybrali na

W skansenie, gdzie zgromadzono przeniesione z różnych stron regionu zagrody i budynki wiejskie z ubiegłych stuleci, dzieciom spodobalo się fotografować się na tle któregoś z wiatraków, lub kuźni.

W Toruniu całą naszą 44 osobową grupę goszczono w Urzędzie Miasta na konferencji prasowej. Udzieliliśmy wywiadu dziennikarzom, między innymi stołecznej gazecie „Trybuna”. O wspaniałych koncertach dzieci z Kijowa pisało kilka miejscowych gazet, szczególnie przychylnie o naszym udziale w Międzynarodowym Festiwalu „Folklor nad Wisłą”. Piękne stroje ludowe naszych dzieci zwracały uwagę przechodniów. Ludzie nie raz pytali skąd jesteście. Dzieci były dumne z tego, poważnie traktowały swoje wystąpienia, odczuwając, że są nosicielami kultury narodu ukraińskiego.

Wszędzie przyjmowano nas jako honorowych gości. Z naszej strony wyrazami wdzięczności były koncerty, w których dźwięczały polskie i ukraińskie pieśni ludowe oraz tańce dwóch, tak zbliżonych do siebie, narodów.

Program występów układano w ten spo-

Nieszawa, widok na panoramę miasta z kościołem p. w. św. Jadwigi i przeprawę promową przez Wisłę

gdzie pochowani są strzelcy ukraińscy. Dokładniej było to tak:

Po śniadaniu odświętnie ubrane dzieci udały się na nabożeństwo. Po mszy ksiądz proboszcz pozdrowił zebranych oraz zawiadomił, że w kościele są goście z Warszawy, a mianowicie ambasador Ukrainy w Polsce p. Dmytro Pawłyčko z małżonką, który przybył by pozdrowić dzieci z Kijowa. Krótka przemowa ambasadora, pozdrowienia, życzenia. Następnie wspólny obiad, w czasie którego dzieci obcowały z gośćmi, opowiadały o wrażeniach z pobytu w Polsce.

Koncert. Przemiennie brzmiały dziecięce głosy. Szczególnie spodobaly się gościom ludowe ukraińskie piosenki i zadziorny, skoczny taniec „hopak”.

Pan ambasador uśmiechał się zadowolony, a Pani Pawłyčko była wzruszona do łez. W końcu - serdeczne podziękowanie wykonawcom, organizatorom, gospodarzom, fotografia na pamiątkę.

Następnie wszyscy razem pojechaliśmy na cmentarz wojskowy do Aleksandrowa Kujawskiego, by oddać hołd żołnierzom ukraińskim.

Kilka słów o historii powstania cmentarza.

W kwietniu 1920 r. w obliczu bolszewickiej nawały zawarte zostało porozumienie między marszałkiem J. Piłsudskim i atamanem S. Petlurą o wspólnych działaniach wojennych. Rozpoczęły się one w maju tego roku tzw. „Wyprawą kijowską”. Przeciwnatarcie radzieckie odrzuciło jednak wojska polskie i ukraińskie aż do linii Wisły. Latem 1920 r., gdy nastąpiło przełamanie frontu nazwane potem „cudem nad Wisłą”, dywizje ukraińskie broniły Zamościa i Lwowa przed atakami bolszewików.

Po zawarciu przez Polskę rozejmu z Rosją Radziecką wojska ukraińskie nie mogły wrócić w rodzinne strony i z uwagi na zagrożenie życia każdego z żołnierzy zostali internowani w kilku obozach w Polsce, m.in. w Aleksandrowie Kujawskim. Internowano tu oddziały 4 i 6 dywizji strzelców w liczbie 5 tys. żołnierzy i oficerów.

Od ran odniesionych na froncie, chorób i wycieńczenia wielu z nich zmarło i zostali oni pochowani na przedmieściach Aleksandrowa. Z tych czasów pozostał tu cmentarz i pamiątkowy kozacki kurhan usypiany przez towarzyszy broni. Bramę cmentarną zdobią dwie tablice z napisami w języku ukraińskim i polskim. Bramę zaś wieńczy napis o następującej treści:

„... Powiedzcie, gdy wrócicie na Ukrainę, że myśmy spełnili swój obowiązek i za jej życie zginęli.”

Dzieci i młodzież niezależnego państwa ukraińskiego wspólnie z ambasadorem Ukrainy w Polsce, jego małżonką i towarzyszącymi gośćmi uczciły pamięć poległych rodaków hymnem narodowym Ukrainy, chwilą ciszy i złożeniem kwiatów.

Te uroczyste, pełne skupienia chwile, przypominały nam, opiekującym się kwaterą Legionistów Polskich w Kijowie, że w Dniu Wojska Polskiego, od 1994 roku, na cmentarzach wojskowych Kijowa również składane są wieńce i kwiaty przez społeczność polską i ukraińską.

Niech ten dzień pamięci narodowej poległym żołnierzom polskim i ukraińskim będzie symbolem braterstwa i pojednania obu narodów w dążeniu do szczęśliwej przyszłości.

Za wakacje pełne wrażeń spędzone w Polsce, w imieniu dzieci dwóch zespołów - polskiego „Jaskółki” i ukraińskiego - „Wieśnianka” składam serdeczne podziękowanie organizatorom, sponsorom i gospodarzom. Bóg zapłać.

Czesława Raubiszko
(Zachowano styl autora)

Przy wejściu na ukraiński cmentarz
W środku - Ambasador Ukrainy w Polsce Dmytro Pawłyčko

wadze (co, zresztą, potem bardzo ucieszyło rodziców po przyjeździe do Kijowa).

Po śniadaniu często czekał na nas autokar, by podwieźć nas do Ciechocinka położonego 9 km od Nieszawy. Ciechocinek jest jednym z najstarszych miast uzdrowiskowych w Polsce. Co roku ściągają tu tysiące kuracjuszy z całego świata, dla których podstawą leczenia są źródła słone i słynne tężnie, dające uzdrowisku niepowtarzalny leczniczy klimat. W upalne sierpniowe dni przejażdżki do Ciechocinka były szczególnie lubiane przez nasze dzieci z powodu unikalnych basenów termalno-solankowych oraz rozległych trawiastych plaży. Wieczorem w teatrze nasze dwa zespoły, z wielkim powodzeniem, prezentowały się tutejszej publiczności.

Kilkakrotnie zwiedzaliśmy też Toruń, w tym i jego Stare Miasto, założone w roku 1233 oraz „Nowe Miasto” z zamkiem krzyżackim, istniejące od roku 1264 (nb. wpisane na listę dziedzictwa kulturowego UNESCO).

Zwiedziliśmy dom-muzeum Mikołaja Kopernika, ratusz - w przeszłości symbol bogactwa handlowego miasta, obecną siedzibę Muzeum Okręgowego, obok której stoi monumentalny pomnik Kopernika. Wędrowaliśmy ulicami Torunia, stykając się z potężnymi bryłami gotyckich kościołów. Mijaliśmy pałace, kamienice, bramy, baszty i mury obronne ze śladami każdego stylu, każdej epoki.

sób, by ukraiński folklor przeplatał się z polskim. Największym powodzeniem u widzów cieszył się ukraiński taniec „hopak” w wykonaniu dzieci zespołu „Wieśnianka” i polski „krakowiak” w wykonaniu „Jaskółek”. Kulminacją wystąpienia był moment, gdy uczestnicy dwóch zespołów tańcząc pod melodię „Krakowiaka” wspólnie finalizowali koncert, symbolizując braterstwo i pojednanie dwóch narodów. Publiczność biła brawa stojąc.

Niepowtarzalną atrakcją dla dzieci były ogniska: jedno w Toruniu na terenie zabytkowej twierdzy, przeprowadzone pod opieką p. Benedykta Leszczyńskiego, drugie w Nieszawie nad Wisłą pod opieką burmistrza p. Andrzeja Nawrockiego.

Delikatesy-wędzonki, gorące szaszłyki, ciastka, cukierki, małe kielbaski własnoręcznie smażone na ogniu - smakowały wszystkim.

Przy ognisku bawiono się wspaniale: pieśni brzmiały na przemian - to po polsku, to po ukraińsku, to solo, to chórem. Długi „pociąg” korowodu pod melodię marszu przewijał się wśród dzieci, zapraszając wciąż nowych pasażerów. Dyskoteka uzupełniała zabawę.

Dzień 15 sierpnia jest w Polsce dniem szczególnym. W tym dniu obchodzi się dwa święta: religijne - Wniebowzięcie Marii Panny i państwowe - Dzień Wojska Polskiego. W dniu tym nasza grupa uczestniczyła w nabożeństwie w przepięknym zabytkowym kościele w Nieszawie, oraz złożyła wieńce i kwiaty na cmentarzu wojskowym w Aleksandrowie Kujawskim (18 km od Nieszawy)

Rocznica

Wybitny polski kompozytor, znany pianista Fryderyk Chopin urodził się w 1810 roku w Żelazowej Woli (niedaleko Warszawy) w rodzinie nauczycieli: Polki i Francuza. Atmosfera rodzinnego domu towarzyszyła mu przez całe życie.

W wieku sześciu lat rozpoczął naukę gry na fortepianie i już po upływie dwóch lat publicznie koncertował. W 1826 r. podjął naukę w Szkole Głównej Muzyki. W 1830 roku Chopin wyjechał na pobyt stały do Francji i wkrótce zyskał sobie ogromną popularność w Europie. Zmarł po długiej chorobie w Paryżu 17 października 1849 roku. Życzeniem kompozytora było, by jego lub przynajmniej jego serce pochowano w Ojczyźnie. Siostrze Ludwice udało się nielegalnie przewieźć do Polski zabalsamowane serce kompozytora i pianisty. Spoczęło ono w kościele Św. Krzyża w Warszawie.

Naród polski darzy Chopina miłością i głęboką czcią. Co 5 lat w Warszawie odbywają się słynne Konkursy Chopinowskie, w których udział biorą młodzi wykonawcy. Wybitni pianiści o światowej sławie urządzają w Parku Łazienkowskim koncerty, podczas których wykonywane są utwory kompozytora.

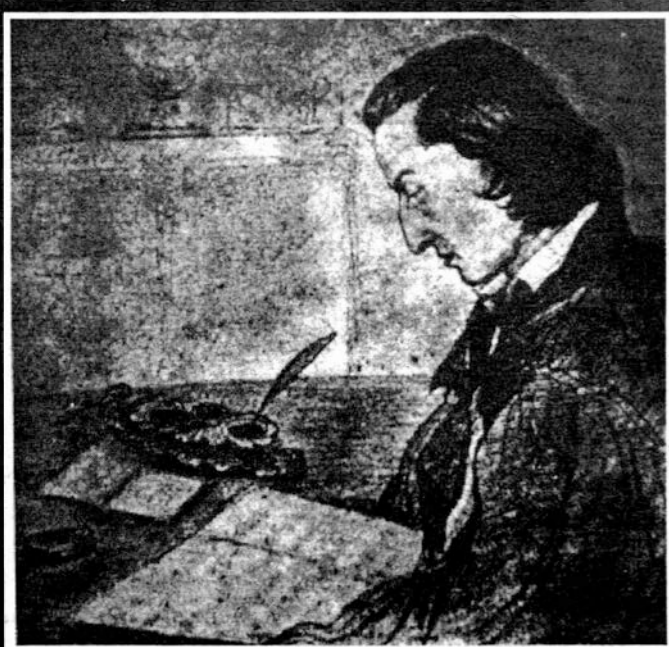
Ogromny i unikalny jest twórczy dorobek wielkiego kompozytora: 58 mazurków, 17 polonezów, 21 nokturnów, 4 ballady, 3 sonaty, 2 fantazje, 26 preludów, 27 etiud, 17 walców, 4 improwizacje, ronda, wariacje, kołysanki, barkarole, 2 koncerty i 4 inne utwory na orkiestrę, pieśni. Jego doskonały, indywidualny styl charakteryzuje się specyficzną, bogatą melodyką, harmonią i kolorystyką. W swojej twórczości F. Chopin łączył elementy polskiego folkloru muzycznego z muzyką europejską.

«Wyspa Mała, początek końca»

Dla uczczenia 150. rocznicy śmierci F. Chopina w dniu 16 września pod patronatem mera stolicy A. Omelcenki w Cen-

Portret Chopina

Zapewne trudno byłoby znaleźć na naszym globie człowieka, który nic nie wiedziałby o Chopinie. Imię to jest znane i szanowane w wielu krajach świata. Muzyka Chopina jest nieśmiertelna. Wielkiego Fryderyka szczególnie czzą Polacy, bowiem był on prawdziwym Polakiem, wielkim patriotą. To co polskie przepełniało jego życie i jego muzykę. Chopin to serce i dusza polskiego narodu.

Fryderyk Chopin. Portret ołówkowy G. Sand, 1841

trum Pomocy Socjalnej i Rehabilitacji Inwalidów (ul. W. Wasilewskiej 11a) odbył się dobroczynny spektakl. Wziął w nim udział Teatr Historycznego Portretu. Spektakl zatytułowany «Wyspa Mała, początek końca» to opowieść o wielkim kompozytorze, pianiście, o jego muzyce i jego miłości.

Jego autorem, reżyserem i jednocześnie wykonawcą był narodowy artysta Ukrainy, zasłużony działacz kultury – Igor Szewczuk. Fortepianowe utwory F. Chopina wykonała artystka teatru, kompozytor i akompaniator – Natalia Szewczuk.

Na początku spektaklu zabrzmiał «Smutny mazurek», który kompozytor napisał dwa tygodnie przed śmiercią.

Głównym tematem spektaklu była opowieść o stosunkach, które łączyły Fryderyka Szopena i znaną francuską pisarkę George

Sand; opowieść o wielkiej i tragicznej miłości, którą George Sand opisała w książce «Zima na Majorce». Ta książka jest wspomnieniem o czasie, który pisarka spędziła wspólnie z ukochanym na wyspie Majorce. Jej unikalność polega na tym, że do chwili obecnej nie była ona wydana ani w Rosji, ani na Ukrainie.

George Sand czyli Aurore Dudevant (1804-1876) była francuską pisarką doby romantyzmu, bliską utopijemu socjalizmowi. Ta energiczna, mądra kobieta posiadała ogromny potencjał życiowy i niewyczerpaną energię. Fabułę jej powieści «Lukrecja Floriani» niedługo zostanie łącznie z historią stosunków łączących pisarkę i Chopina.

Na podstawie wspomnień Andre Morois można wnioskować, że Chopin pociągał otaczających go ludzi wyszukany manierami, subtelnością, czarującym uśmiechem, urodą noszą-

cą piętno choroby.

«Wrażliwy wygnaniec» – pisał o nim Andre Morois. Chopin był człowiekiem skromnym. Może o tym świadczyć fakt, że nie wyszukiwał on dla swoich mazurków i nokturnów głośno brzmiących tytułów, a po prostu je numerował. Zaś fakt, że Chopin odmówił przyjęcia honorowego tytułu «I pianista Jego Imperatorskiej Wysokości Cara Rosji», świadczy o tym, że był on prawdziwym Polakiem.

Chopin posiadał pedagogiczne zdolności odziedziczone zapewne po ojcu-Francuzie, który był uczestnikiem powstania kościuszkowskiego i wielkim polskim patriotą. F. Chopin bardzo często grał dla swoich uczniów wierząc, że sztuką można się nie jako «zarazić». Uczniowie nazywali go «Ostatnim promieniem zachodzącego słońca». Przygot-

wując się do koncertów Chopin grał nie swoje własne utwory, lecz fugi Bacha.

«Aksamitne palce» – mówiła o nim George Sand.

Nic więc dziwnego, że między takimi wybitnymi, utalentowanymi osobistościami zrodziło się prawdziwe i gorące uczucie. Uciekając przed przesadami środowiska Aurore Dudevant i Chopin wyjechali na Majorkę. Na początku mieli wrażenie, że wszystko na wyspie jest niezwykle i zaczarowane. Lecz stopniowo pojawiło się uczucie rozczarowania. Mieszkańcy wyspy odnosili się do przyjeżdżających osób z dużą dozą podejrzliwości, nazywali ich «poganami». Oprócz tego klimat zaczął rujnująco wpływać na zdrowie kompozytora. «Wyspa Mała» – tak zaczęli Chopin i Sand nazywać Majorkę. (Stąd nazwa spektaklu).

Obecnie wyspa dostojnie czci pamięć genialnego kompozytora. Tutaj odbywają się festiwale szopenowskie.

Lecz główną przyczyną niezadowolenia z pobytu na wyspie był brak instrumentu muzycznego. Chopin pozbawiony był możliwości grania na fortepianie i tworzenia nowych utworów. Wszystko to spowodowało poważną chorobę kompozytora. Aurore otoczyła go prawdziwie matczyną troską i opieką. Nie wyjechali jednak z wyspy, natomiast osiedli w klasztorze kartezjuszy, wśród gór i prostych ludzi.

Nareszcie przywieźli Chopinowi fortepian specjalnie zamówiony w Europie. Kompozytor od razu poczuł się lepiej. Chopin rzeczywiście był «tytanem ducha». Przejawiało się to w jego pracy i pomagało mu to w walce z chorobą.

Właśnie tu, na wyspie, kompozytor stworzył wiele ze swoich najwybitniejszych utworów.

Wydało się, że bezchmurna i wzruszająca miłość Chopina i Sand trwać będzie wiecznie. Nic nie świadczyło o zbliżającym się tragicznym finale.

Niestety, wkrótce po powrocie do Paryża nastąpiło rozstanie, po którym Chopin poważnie zachorował. Pojawiło się widmo biedy. We wszystkich tych kłopotach byli z nim i pomagali mu przyjaciele.

Z tamtych lat...

*Goląbko czyste!
Tam u tronu Pana
Wyproś, niech oddad
nasza Ukraina,
w której pokrewne
osiadały narody,
Będzie świątynią
braterstwa i zgody!*
(Władysław Wysocki)

Z goda! Pod tą dewizą będziemy pracować, aby podwyższyć kulturalno-oświatowy poziom mniejszości polskiej naszego Kraju, osobliwie młodzieży, która weźmie na siebie rolę kontynuatora rozwoju życia polonijnego.

Wiemy, że już na przełomie wieków kultura polska na Ukrainie znajdowała się na dość wysokim szczeblu.

1906 rok znamionował się wyjściem w świat polskiego pisma społecznego - «Dziennika Kijowskiego».

W 1916 roku w porozumieniu z Sekcją Pomocy Kulturalnej przy Kijowskiej Radzie Okręgowej oraz Sekcją Szkolną otwarto pierwszy sześciotygodniowy kurs języka polskiego i historii Polski. Wykłady odbywały się w Szkole Kownackiej przy ul. Prorezniej 20.

Krocząc szczeblami kultury polskiej

Kilka lat wcześniej, w Kijowie rozpoczął swoją działalność oświatową Władysław Budnicki, posiadacz magazynu i pracowni obuwia przy ul. Prorezniej, 28.

Budnicki, z zawodu szewc, jeździł po prowincji, budził lud polski, zachęcał do zakładania szkół powszechnych. W swoim przedsiębiorstwie wychowywał chłopców-sierot, nauczając ich rzemiosłu szewca (właśnie u Budnickiego i otrzymał specjalność mistrza obuwia damskiego mój wujek).

W sekcji opieki nad dziećmi pracowała działaczka oświatowa «Towarzystwa Oświaty Ludowej» Stanisława Ułaszynowa.

Dom sierot, którym opiekowała się (ul. Jarosławów Wał, była Wielka Podwalna) zajmował się dziećmi w wieku od sześciu miesięcy do piętnastu lat. (Wychowanką sierocińca była moja matka). Podobnych zakładów było więcej - wymieniałem tylko te, o których pisano bardziej szczegółowo.

Kultura i oświata zawsze bazowały na podstawie ekonomicznej. Znakomity polski poeta powiedział kiedyś: «Sława o Ukrainie, o

W. Budnicki (pierwszy od góry) wśród swoich wychowanków (1910 r.)

kraju płynącym mlekiem i miodem, przyciągała ku sobie mnóstwo kupców... Ziemia wydawała plon tak obfity, iż przewyższał on potrzeby jej mieszkańców. Wystar-

czała im zaledwie dwudziesta część corocznych zniw».

24-25 lipca 1918 r. w Kijowie w auli szkoły przy Zaulku Ryłskim 10, odbył się zjazd «Macierzy Pol-

skiej». Jego obradom przewodniczyli prezes Zarządu Głównego Związku «Macierzy Polskiej» Julian Kraczkiewicz, Józefat Andrzejowski, polscy mecenasi i inni wybitni Polacy Kijowa. Zjazd zwrócił wielką uwagę na potrzebę dalszego rozwoju kulturalno-oświatowego społeczności polskiej.

Kijów w znacznym stopniu przybiera charakter miasta handlowego, wzbogacającego się dzięki, w dużym stopniu, polskim kupcom, rzemieślnikom, przedsiębiorcom. Przykładem mogą służyć takie postacie, jak: J. Andrzejowski, - przedsiębiorstwo ceramiczne; Morasiewicz - zakłady odlewnicze; Julian Szancer - magazyny ubiorów damskich; Stanisław Marcińczyk - farmacja; Leon Idzikowski - wydawnictwo książkowe, literatura muzyczna. Wybitni Polacy Kijowa: to oni wnieśli znaczny wkład do wzbogacenia się miasta, do podniesienia na godny poziom kultury i oświaty całego społeczeństwa.

W pierwszej połowie lat 30. na Ukrainie, a konkretnie w Kijowie, funkcjonowały polskie szkoły, instytut, teatr, kościoły.

Władysław Niehrebcki

Julia Szwed wykonuje utwory fortepianowe Chopina podczas koncertu w Domu Nauczyciela

Jednym z nich był Ferenc Liszt, węgierski kompozytor i pianista. W swojej «Monografii» Liszt opisał swój stosunek do wielkiego, polskiego przyjaciela.

Chopin zmarł 17 października 1849 roku. Odszedł na zawsze ten niepowtarzalny, jedyny w swoim rodzaju geniusz. Pozostała jednak jego muzyka. Bowiem już za życia kompozytora stała się ona nieśmiertelna...

O tym wszystkim opowiedział widzom spektakl.

Słowa wdzięczności należą się autorowi i wykonawcy tego doskonałego spektaklu – Igorowi Szwedowi, dyrektorowi Teatru Historycznego Portretu. Dzięki jego sztuce aktorskiej widzowie dowiedzieli się wiele interesujących i nowych faktów z życia wielkiego polskiego kompozytora i pianisty.

Chopin w Domu Nauczyciela

Jeszcze jedno ważne wydarzenie związane ze 150. rocznicą śmierci F. Chopina miało miejsce w

dniu 20 września. W stołecznym Domu Nauczyciela odbył się uroczysty koncert poświęcony genialnemu kompozytorowi.

Jednym z jego organizatorów był Dyrektor Instytutu Polskiego w Kijowie Piotr Kozakiewicz. Udział w koncercie wzięli uczniowie Kijowskiej Specjalnej Szkoły im. Łysenki (dyrektor – Walenty Szerstuk). Julia Szwed i Artiom Lachowicz wykonali utwory fortepianowe Chopina. Koncert prowadziła Nina Najdycz. Na koncercie był obecny Ambasador RP na Ukrainie Jerzy Bahr.

Należy podkreślić wysoki poziom i wirtuozeryzm wykonawców, dzięki którym zebrani na sali mogli zagłębić się w niepowtarzalny, pełen niepokojów i wzruszeń świat muzyki Chopina.

Tego typu imprezy pozwalają ludziom poznawać świat piękna, wzbogacają ich duchowo, a to tak bardzo potrzebne jest w tych skomplikowanych czasach, w których przyszło nam żyć.

Anna Ogijewska

(Tłumaczenie D. Jaworska)

na Ukrainie

Ale to co nastąpiło w drugiej połowie lat 30. jest nie do opisanie: lata 1935-36 - areszty i morderstwa. Czy można było mówić o jakimś rozwoju polskiej kultury w bolszewickiej Ukrainie?

Ale nie chcę być jednostronnym w tym potępieniu. Trzeba powiedzieć, że polskie gazety nie były zakazane. Władze radzieckie wydawały w Kijowie „Głos Radziecki”, we Lwowie „Czerwony Sztandar”. „Nowe Widnokreśi”, które służyły propagandzie sowieckiego wzoru życia. Kultura polska przeszła jednak w tym czasie pod ścisły dyktando „kultury bolszewickiej”.

Dzięki Bogu przeżyliśmy te czasy. Choć wspominać to wszystko nie jest łatwo. Lata mijają. Z księgi historii wydobywamy stronicę po stronicę, dowiadując się o losach Polaków na Ukrainie. To jest szkoła życia. Pamiętać trzeba. Ukraina to i nasz Kraj.

Nie zważając na trudności jakie przeżywa nasza gospodarka, mamy dziś jednak możliwość podnieść się na wyższy szczebel w dziedzinie kultury i oświaty. Pragnie-

my wzbogacać nie tylko mniejszość polską na Ukrainie, ale i cały naród ukraiński.

Różnorodne stowarzyszenia, zespoły folklorystyczne, wydawnictwa, funkcjonowanie szkół z wykładaniem języka polskiego, organizacja festiwali, zgromadzenia uczonych polskiego pochodzenia, powstanie Klubu Polskiego Dziennikarzy, Autorów i Tłumaczy, to już nie tylko ziarenka naszej kultury, to jest coś więcej.

Mamy możliwość rozwijać się jako narodowość wrośnięta korzeniami swych przodków w ziemię ukraińską.

Polakowi na Ukrainie należy dziś pracować w dziedzinie rozbudowy kraju, pragnącego ostatecznie zwyciężyć „rozwinęty socjalizm”, kroczyć drogą wolności i twórczego życia.

Do tej niełatwej sprawy zachęcam dziś wszystkich, którym sprawa odrodzenia polskości na Ukrainie nie jest obojętną.

Zbigniew Złotogórski

(Zachowano styl i pisownię autora)

Czytelnicy piszą

Polska wieś nie da się zasymilować

Mam 75 lat. Jestem starą nauczycielką i działaczką Towarzystwa Kultury Polskiej Ziemi Drohobyckiej. Chcę powiadomić wszystkich, którym nie obojętne są losy rodaków na Wschodzie. Losy tych, którym nieludzki reżym stalinowski gwałtem odebrał obywatelstwo polskie. Informacja, którą chcę przekazać dotyczy sytuacji obecnej polskich wieśniaków Ziemi Lwowskiej.

Bardzo wielu z nich pozostało na tej straconej placówce rezygnując z repatriacji. Zostali przy swoich kościołach, grobach, na ziemi rodzinnej obficie polanej krwią Orląt Lwowskich i bohaterów Armii Krajowej.

Odwiedzając wioski Ziemi Drohobyckiej, położone 100 - 150 km od Lwowa, pytałam Polaków - dlaczego nie odjechali

Nie damy pogrześć mowy!

(Maria Konopnicka
- "Rota")

czywistości demografia i statystyka. Na marginesie chcę dodać, że w wielu rozprawach polskich historyków i socjologów mylnie zaniża się liczbę Polaków na Kresach. A przecież na samej tylko Ziemi Żytomierskiej mieszka 300 tysięcy Polaków.

Maria Gabrys na moje pytanie „Dlaczego pozostała, kiedy jej brat wyjechał do kraju”, odpowiedziała: „Jak wszyscy odjedziemy, cały świat powie, że nas tu nigdy nie było!” Maria mówi po polsku, jest gorliwą katoliczką. Przeżyła jako osobistą tragedię zburzenia polskiego kościoła w pobliskiej większej wiosce Wołoszcza, dokonane już za czasów gorbaczow-

Drugim palącym problemem jest niezbędna pomoc materialna dla starych i chorych polskich wieśniaków, którzy nie są już zdolni obrabiać ogrodu i utrzymywać krowy. Emerytury są tak nędzne, że wystarczają ledwie na suchy chleb.

Od kilku lat Ministerstwo ds. Kombatantów (minister Dobroński), ustaliło dodatkową rentę dla kombatantów Wojska Polskiego. Niektórzy z nich już otrzymują w konsulacie rentę. Rozmawiałam z trzema kombatantami tej wioski: Tadeuszem Szempiszem, Maciejem Raniowskim i Walentym Taratajcio. Dwukrotnie walczyli z hitlerowcami: w kampanii wrześniowej 1939, a potem w armii Berlinga w 1944. Są biedni i schorowani. Kiedy ich powiadomiłam, byli zdziwieni, że nic nie wiedzą o możliwości przyznania renty. Ksiądz proboszcz Andrzej Jagiełka pomógł tym trzem starszym panom skompletować dokumenty, ale sprawa ich rent jest jeszcze nie załatwiona.

Dzieci wsi Medynice gorąco pragną uczyć się w polskich klasach. Od roku 1998 otrzymaliśmy w Drohobycz przy ukraińskiej szkole nr 3 dwie sale dla nauki języka polskiego, ojczystych dziejów i geografii. Jest to szkoła sobotnia. Teraz razem z dziećmi wsi Medynice mamy 170 uczniów. Lekcje prowadzi 11 nauczycieli, są w wieku średnim lub starszym. Wszyscy pracują nieodpłatnie.

Dyrektorem szkoły jest czterdziestokilkuletni Polak - Adam Chłopek, z inicjatywy i starań którego powstała ta szkoła. Mamy trudności z dowożeniem dzieci z wiosek autobusami.

Podręczniki, długopisy, zeszyty, żywność mamy dzięki nieustannej pomocy księdza - prałata Czesława Szczęsnego z Lublina. Ale uczyć się dzieci chcą z różnych wiosek Ziemi Drohobyckiej: Wróblewic, Raniewic, Bronnicy, Wołoszczy, Wicznej, Dobrogostowa, Dobrowlan i wielu innych.

Niestety! Polskie Ministerstwo Edukacji Narodowej jest obojętne wobec krwawienia nauki ojczystej na Kresach. Znam osobiście kilku nauczycieli, którzy chcą przyjechać i bezpłatnie uczyć dzieci. Ale MEN nie daje pozwolenia.

W imieniu Towarzystwa Kultury Polskiej Ziemi Drohobyckiej proszę o jakąkolwiek pomoc dla szkoły: pieniądze, żywność, książki z języka polskiego, literatury, historii i geografii.

Dr Dora Kacnelson
(Drohobycz)

Dr Dora Kacnelson

razem z innymi - sąsiadami i krewnymi - do kraju?

Dziś już nie żyjący Józef Walkow, ze wsi Sołosk koło Drohobycza, samotny i prawie niewidomy powiedział: „Jak wszyscy odjedziemy, to zamkną nam ostatecznie nasze kościoły”. Tu należy dodać, że Kościół katolicki obecnie jest na Kresach główną i prawie jedyną ostoją polskości. Tylko on dociera do zapadłych wiosek, zapomnianych przez Wspólnotę Polską oraz liczne Fundacje i Stowarzyszenia w Kraju.

Maria Gabrys 65-letnia mieszkanka małej wioski Zady jest córką spalonego żywcem przez UPA w 1943 roku Grzegorza Gabrysia. Dom ich spalono, a ona tułała się po obcych ludziach, ciężko pracując. Kiedy skończyła lat 16 przyniesiono jej z wiejskiej Rady Sowieckiej gotowy dowód osobisty, ze z góry wyznaczoną narodowością - „Ukrainka”. Tak wygląda w re-

skiej „pieriestrojki”. Niedawno ten kościół odbudowano i to jest wielką pociechą i radością dla wiernych.

Odrodzony też został kościół rzymsko-katolicki w dużej wsi Medynice, gdzie żyje obecnie 5000 rodzin polskich. Prezes Towarzystwa Kultury Polskiej Ziemi Drohobyckiej objął opieką Polaków tej wsi. Najważniejszą potrzebą tych rodzin jest nauczanie dzieci i młodzieży języka polskiego. Brak nauczycieli, chociaż już od siedmiu lat konsulat polski we Lwowie wypisuje skierowania na bezpłatne pięcioletnie studia do Polski.

Dostają się, niestety, na te wyższe studia synowie i córki z bogatych, często niepolskich rodzin. Prawie nikt z nich nie wraca do pracy u podstaw. Brak jest polskich podręczników, których Fundacja im. Goniewicza z Lublina nie jest w stanie dowieźć do wiosek, pozostawiając je w większych miastach.

Czytelnicy piszą

Droga Redakcjo!

Pozwólcie za Waszym pośrednictwem przekazać podziękowania byłemu konsulowi RP w Kijowie Eugeniuszowi Jabłońskiemu za jego działalność oraz wszelką pomoc okazywaną nam - Polonii na Ukrainie w przeciągu ostatnich lat.

Życzymy Mu powodzenia w nowym miejscu pracy oraz życzymy sobie równie owocnej współpracy z nowym Konsulem.

Mile wspominając, z najlepszymi życzeniami od ZPU „Ognisko” m. Dniepropietrowsk.

Prezes Roksolana Patricio

Wiara

Roman Dzwonkowski SAC

Laureat nagrody "Przeglądu
Wschodniego" 1997 (Lublin)

(Ciąg dalszy z nr 120)

Istnieje szereg czynników działających w kierunku wprowadzania innych języków obcych na miejsce polskiego, nie ze względów duszpasterskich, lecz innych. Pierwszym decydującym jest kadra duszpasterzy. Otóż duszpasterstwo na Białorusi i Ukrainie przechodzi stopniowo w ręce duchowieństwa miejscowego.

Jest ono w ogromnej większości polskiego pochodzenia, lecz najczęściej wywodzi się już z rodzin narodowościowo i wyznaniowo mieszanych (katolicko-prawosławnych). Ponadto ma za sobą formację w szkołach miejscowych i przyjęło tam typową dla ZSSR wersję historii swoich rodzinnych krajów na temat roli Polski na ziemiach białoruskich i na Ukrainie.

Odzyskanie niepodległości przez te kraje i propagowanie przez nie bardzo pozytywnej oceny własnej kultury narodowej wybitnie ożywiło proces utożsamiania się z nią młodzieży. Sprzyja to zdecydowanie kształtowaniu się jednokierunkowej, ukraińskiej czy też białoruskiej tożsamości narodowej wspomnianego pokolenia duchowieństwa.

Dotyczy to także niekiedy i tej jego części, która swoje studia odbyła w Polsce i spotykała się tu z negatywnym kwalifikowaniem wszystkiego, co pochodzi "ze Wschodu" oraz traktowaniem przybyszów stamtąd jako "Ruskich". Rezultatem było obudzenie się solidarności z krajem pochodzenia, a w niektórych wypadkach zmiana pierwotnej, polskiej, samoidentyfikacji narodowej na inną.

Niekiedy w skupiskach polskich na Ukrainie wierni słuchają kierowanego do nich stwierdzenia: "My naród ukraiński". Bywa, że wobec wyrażanego niepokoju słyszą niekiedy nieoficjalną zapowiedź o zaplanowaniu za kilka lat w Kościele wyłącznie języka ukraińskiego.

Kurczenie się zasięgu języka polskiego w kościołach jest wynikiem nie tylko koniecznego w duszpasterstwie uwzględniania realnych wiernych, jak się niekiedy twierdzi, ale także postawy duszpasterzy, nie usiłujących zrozumieć uczuć i potrzeb największej, jak dotychczas zasłużonej dla zachowania Kościoła ich części.

OD KOŚCIOŁA POLSKIEGO DO KOŚCIOŁA POLAKÓW W KRAJACH BYŁEGO ZSRR

Ukazujące się od kilku lat na Ukrainie katolickie czasopisma religijne wydawane są wyłącznie w języku ukraińskim. Jako uzasadnienie podaje się bardzo słuszną skądinąd potrzebę odejścia od stereotypu "Polak-katolik" i "Katolik-Polak", który u osób innych narodowości i wyznań, mało uświadamionych religijnie, wywołuje fałszywe wrażenie, że Kościół katolicki jest jedynie dla Polaków.

W praktyce oznacza to jednak całkowite pominięcie tych wiernych, którzy oczekują lektury religijnej w języku ojczystym. Nieco inna sytuacja panuje na Białorusi. Ukazujący się od 1997 r. miesięcznik diecezji grodzieńskiej wydawany jest w języku polskim, co odpowiada oczekiwaniom diecezjan. Główny periodyk "Dialog" wychodzi w języku białoruskim, lecz zawiera zwykle jedną stronę z tekstem po polsku. Nie brak pism wyłącznie w języku białoruskim.

Wprowadzenie do liturgii i duszpasterstwa Kościoła katolickiego na Wschodzie różnych języków narodowych, było wymogiem duszpasterskim i wyrazem uniwersalnej misji Kościoła, otwartego dla każdej narodowości. Jeśli jednak dokonuje się to na drodze marginalizacji, a niekiedy eliminowania z liturgii języka polskiego tam, gdzie katolicka ludność polska stanowi większość lub znaczną część wiernych i pragnie go zachować, oznacza to brak szacunku dla jej praw w tym względzie, tym bardziej, że ma to miejsce w Kościele powołanym do wskazywania i respektowania naturalnych praw człowieka.

Żadna inna narodowość, czy mniejszo-

ści narodowa w Kościele katolickim obrządku łacińskiego na terenach b. ZSSR, nie znalazła się w sytuacji podobnej do tej, w jakiej obecnie znajdują się Polacy, jakkolwiek w Kościele na Białorusi i Ukrainie stanowią oni większość i ich zasługa jest jego tam przetrwanie.

Różni się ona od sytuacji Niemców, Ukraińców, Białorusinów, Czechów lub innych narodowości na Wschodzie (i w Polsce) tym, że zyskały one nowe prawa i duszpasterskie zainteresowania. Nie czują się zagrożone w swojej duchowej i narodowej tożsamości na terenie Kościoła wskutek zmian językowych, tak jak Polacy. Przeciwnie staje się on dla nich nowym i ważnym oparciem o charakterze kulturowym i narodowym przez respektowanie ich języka.

Wprowadzenie języków mniejszościowych grup wiernych na dawnych Kresach Wschodnich, w formie osobnych nabożeństw na równi z polskim, nie stanowiło nigdy i nie stanowi żadnego problemu.

Zaczyna się on wówczas i tam, gdzie jak wspomniano, dochodzi do wyłączenia językowej, to znaczy eliminowania języka polskiego z liturgii i do formacji religijnej młodszego pokolenia w innym języku, niż żyją sobie tego rodzice. Jest to nieznaną i pomijany milczeniem dramat religijnej sytuacji Polaków w rosnącej stopniowo liczbie parafii na wspomnianych terenach.

Istnieją też pozytywne i rodzące pewne nadzieje zmiany w innych dziedzinach, dotyczące polskich mniejszości narodowych na Wschodzie.

Po powstaniu państw narodowych, w wyniku rozpadu ZSSR, Polacy przez kilkadziesiąt lat ignorowani przez władze tego państwa i skazani na asymilację, zyskali obecnie prawo do tworzenia różnych własnych instytucji, służących dla zachowaniu ich tożsamości i kultury narodowej oraz do kontaktów z macierzą.

Jego podstawę stanowią traktaty "O dobrym sąsiedztwie, przyjaznych stosunkach i współpracy", zawarte na początku lat 90. przez Polskę z krajami ościennymi na Wschodzie.

Realizacja istniejących praw w postsowietycznej rzeczywistości politycznej, jest jednak niezwykle trudna. Toteż Kościół katolicki, przez sam fakt prowadzenia duszpasterstwa w języku polskim, tak jak prowadzi je w języku innych grup narodowych na terenie b. ZSSR, a przez to ma niesłychanie ważne i nie do zastąpienia znaczenie emocjonalne, pozostaje dla Polaków najważniejszym oparciem w zachowaniu duchowej odrębności i tożsamości, dzięki której zachowali oni wiarę i przywiązanie do Kościoła katolickiego w najcięższym okresie swojej historii na Wschodzie.

Stereotyp "Polak Katolik" odegrał w ten sposób swoją doniosłą i historyczną rolę. Zmiany w tym względzie będą miały charakter praktycznie nieodwracalny.

Zakończenie

Kościół katolicki obrządku łacińskiego na Wschodzie zmienia swój dotychczasowy charakter. Z kościoła polskiego kulturowo, staje się także kulturowo białoruski, ukraiński i rosyjski. Przemiany te wynikają z uniwersalnego charakteru jego misji. Wiąże się z tym jednak bardzo poważny, coraz bardziej palący problem prawa ludności polskiej do zachowania w tym Kościele i w życiu religijnym własnej tożsamości kulturowej i duchowej.

Obecność nowych języków w liturgii i duszpasterstwie na dawnych Kresach Wschodnich jest rzeczą naturalną i stanowi wyraz potrzeb w tym względzie.

Ich wprowadzenie powinno się jednak dokonywać z poszanowaniem prawa do własnego języka w Kościele katolickim największej grupy wiernych, jaką nadal są Polacy.

Nie tylko dlatego, że im przede wszystkim zawdzięcza on tam swoje przetrwanie, odrodzenie i trwanie, ale dlatego, że mają w nim takie same prawa, jak każda inna grupa ludności katolickiej. Tego wymaga elementarna sprawiedliwość oraz charakter o dobro samego Kościoła. ■

Edukacja i biznes

Jakim powinien być menedżer trzeciego tysiąclecia? Wiele interesujących refleksji na ten temat, opartych zarówno na badaniach naukowych jak i na doświadczeniach praktycznych, można było usłyszeć podczas polsko-ukraińskiej konferencji pt. "Kwalifikacje i edukacja menedżerów w warunkach globalizacji", przeprowadzonej w drugiej połowie września br. w Kijowie w ramach umowy o współpracy między dwoma uczelniami Ukrainy i Polski - Międzynarodowym Instytutem Menedżmentu (Kijów) i Wyższą Szkołą Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego (Warszawa).

Impreza ta zgromadziła wokół siebie nie tylko znanych naukowców, wśród których byli rektorzy, dziekani i wykładowcy najlepszych szkół biznesu, a także odnoszących praktyczne sukcesy przedstawicieli top-menedżmentu i nawet urzędników zajmujących się problemem reformowania zarządzania przedsiębiorstwami.

Według organizatorów, takie partnerstwo w zakresie edukacji ma być bardzo pożyteczne dla każdej ze stron. Z punktu widzenia ukraińskich profesorów szczególnie cennym jest doświadczenie Polski, która już ma pewne osiągnięcia na drodze transformacji swojego społeczeństwa.

Największy kapitał - to ludzie

Referat wygłasza prof. Andrzej Koźmiński (w centrum), obok z lewej Generalny Dyrektor MIM-Kijów dr Bohdan Budzan, z prawej - radca Prezydenta Ukrainy J. Szerbak

Dlatego właśnie takim zainteresowaniem cieszył się referat prof. Zofii Wysokińskiej z Uniwersytetu Łódzkiego, która opowiadała o strukturalnych dostosowaniach gospodarki polskiej do wewnętrznego rynku europejskiego. Wspólnie, dzięki znakomitym wystąpieniom ukraińskich uczonych: Romana

Szpeka, Romana Szporluka, dr Bohdana Hawrylysh'a, Jurja Hamoty i ich polskich kolegów: Andrzeja Koźmińskiego i Adriana Szumskiego, poszukiwano odpowiedzi na pytanie, jakie wyzwania wobec ukraińskich i polskich przedsiębiorstw i ich menedżerów związane są z procesem integracji w Europie.

Podczas rozmowy na temat niniejszego stanu edukacji menedżerskiej nie omijano problemów istniejących dzisiaj w tej dziedzinie zwłaszcza na Ukrainie.

Chodzi przede wszystkim o brak odpowiednich podręczników, słaby poziom komputeryzacji szkół biznesu, niedoskonałość przepisów prawnych i wiele innych nie zrealizowanych potrzeb. Nie brzmiało to jednak zbyt pesymistycznie. Ponieważ, jak zauważył Generalny Dyrektor MIM dr Bohdan Budzan, "Młodzi przedstawiciele społeczeństwa ukraińskiego pragną się uczyć, oni są bardziej otwarci na nowy system menedżmentu i bardziej wymagający do programów i wykładów".

Słuchając wypowiedzi uczestników konferencji próbowałam odtworzyć w wyobraźni portret współczesnego menedżera, prawdziwego profesjonalisty, mającego dobry poziom znajomości języków obcych, otwartego na świat, z łatwością posługującego się nowoczesnymi środkami komunikacji elektronicznej i mającego w sobie jeszcze coś...

Coś nieuchwytnego, a jednak

tak ważnego dla zarządzania przedsiębiorstwem. Chodzi, być może, o umiejętność budowania stosunków międzyludzkich - temat, który również nie został pominięty na konferencji.

Wiele mówiono o tym, w jaki sposób należy zarządzać kadrami, żeby zwiększyć zdolność konkurencyjną firmy. Podawano konkretne przykłady przedsiębiorstw polskich PAMOTEX, LEGMET i EXBUD S.A., które osiągnęły sukcesy dzięki mądrej polityce kadrowej i poważnemu traktowaniu swoich pracowników.

Z rozmaitych pouczających obserwacji i wniosków poczynionych na konferencji szczególnie jedna myśl utkwiła mi w pamięci: największe zyski osiągają ci przedsiębiorcy, którzy rozumieją, że prawdziwym kapitałem firmy są nie tyle pieniądze, ile ludzie w niej pracujący - ich umiejętności, wiedza, zdolności do zmian i kształcenia się w ciągu całego życia. Ci, co stawiają na kapitał ludzki, wygrywają wielokrotnie. Zrozumieniu tego służą również podobne imprezy naukowe.

Ludmila Slesariewa

Ustanowienie Karty Polaka będącej dokumentem potwierdzającym przynależność do narodu polskiego, uznanie podwójnego obywatelstwa, uproszczenie repatriacji Polaków przewidują trzy senackie projekty ustaw, które Sejm rozpatrzy na najbliższym posiedzeniu.

Nadawanie osobom narodowości polskiej lub polskiego pochodzenia tzw. przywileju ojczyźnianego w formie dokumentu osobistego pod nazwą Karta Polaka, tryb stwierdzania narodowości polskiej i pochodzenia oraz konkretne uprawnienia przysługujące jej posiadaczowi – to przedmiot pierwszego z nich. Drugi został wniesiony z intencją poprawy losów Polaków i osób pochodzenia polskiego pragnących się w Polsce osiedlić na stałe, m.in. z Kazachstanu. Trzeci określa zasady nabycia, utraty i przywracania obywatelstwa polskiego.

Należą do wspólnoty

Potrzeba ustanowienia Karty wypływa z obowiązku państwa wobec jednej trzeciej narodu polskiego, tyłu bowiem Polaków żyje poza granicami Polski – stwierdza Senat w uzasadnieniu projektu ustawy o Karcie Polaka i trybie stwierdzania przynależności do Narodu Polskiego osób narodowości polskiej lub polskiego pochodzenia. Zapewnia, że dzięki niej Polacy przyjeżdżający do swego kraju już na granicy będą traktowani jak należący do wspólnoty rodacy, a nie jak cudzoziemcy.

Karta jest też alternatywą dla podwójnego obywatelstwa – nie wszyscy bowiem mogą albo chcą skorzystać z takiej możliwości. Ma to być dokument potwierdzający przynależność do narodu polskiego, określający status rodaka podczas pobytu w kraju.

Otrzymując Kartę osoby zaliczane do jednej z trzech grup. Ci, którzy wskutek sytuacji po wojnie 1939-45 znaleźli się za granicą RP i pozbawieni zostali obywatelstwa polskiego albo będąc obywatelami polskimi wyemigrowali wskutek prześladowań politycznych, narodowościowych, religijnych lub z przyczyn ekonomicznych. Z możliwości tej skorzystać będą mogły osoby, które nigdy nie miały obywatelstwa polskiego, lecz wykazały, że „swym pochodzeniem, działalnością, używaniem języka polskiego i wychowaniem potomstwa zaznały w sposób oczywisty przywiązanie do narodowości polskiej”.

Karta uprawnia do: uzyskania wizy narodowościowej (ma uprawniać do wielokrotnego przekraczania granicy); nieograniczonego w czasie pobytu na terenie RP; wjazdu do Polski bez wymaganych od cudzoziemców środków niezbędnych do pokrycia kosztów pobytu; dostępu do

Ustawodawstwo

Dla Polaków na obczyźnie

szkół publicznych wszystkich szczebli na zasadach obowiązujących obywateli; świadczeń medycznych na zasadach obowiązujących obywateli; nauki języka w formach zorganizowanych; zwolnienia z opłat i danin publicznych obciążających cudzoziemców.

Wniosek o wydanie Karty składa się przed konsulem. Wykazać polską narodowość lub pochodzenie można wszelkimi dowodami, np. odpisami aktów stanu cywilnego, metryki chrztu, świadectwa szkolnego; dokumentami potwierdzającymi odbycie służby wojskowej w polskich formacjach wojskowych; dokumentami potwierdzającymi deportację lub uwięzienie, zawierającymi wpis informujący o polskiej narodowości lub pochodzeniu itp.

Łączność z narodem polskim może być dowodzona także przynależnością do organizacji polskich; wynikać z postawy, używania języka, pielęgnowania polskich obyczajów. „W wypadku braku jakichkolwiek dokumentów lub innych dowodów uznane zostaną wnioski osób znających język polski, które okazały swym zachowaniem, że poczuwają się do polskości”.

Od decyzji konsula odmawiającej przyznania Karty ma przysługiwać odwołanie do ministra spraw zagranicznych. Postępowanie w sprawie wydania Karty będzie wolne od opłat.

Gdy pozostają na stałe

Projekt ustawy o repatriacji określa pojęcie „repatriant” szerzej niż ustawa o cudzoziemcach. Przede wszystkim nie łączy z pojęciem „cudzoziemiec”. „W warunkach częstego zjawiska podwójnego obywatelstwa, wypadków braku jakiegokolwiek obywatelstwa, długotrwałego zamieszkiwania poza granicami kraju obywateli polskich (nieraz od kilku pokoleń) repatriację należy ujmować szerzej, odnosząc ją do przeniesienia się do kraju osób narodowości polskiej” – przekonują autorzy projektu.

Repatriantem jest zatem mieszkająca na stałe za granicą osoba narodowości polskiej lub pochodzenia polskiego, która przybyła do Polski na podstawie zezwolenia na osiedlenie lub zamieszkanie na czas oznaczony, i oświadczy, że zamierza tu pozostać na stałe.

Narodowość stwierdza konsul, jeżeli zainteresowany repatriacją przebywa za granicą, lub wojewoda – jeżeli jest już w Polsce.

Jeżeli repatriant nie ma obywatelstwa polskiego, uzyskuje z mocy prawa z chwilą przekroczenia granicy.

Ten, który przebywa w Polsce, uzyskuje z chwilą uprawomocnienia się decyzji stwierdzającej

polską narodowość lub pochodzenie.

Osoby, które mają status repatrianta, w swych prawach i obowiązkach są zrównane z obywatelami polskimi. Dotyczy to np. zaliczenia do stażu okresów pracy za granicą potrzebnego do uprawnień rentowych czy zasiłku dla bezrobotnych. Studentom i uczniom repatriowanym z Albanii, Bułgarii, Bośni i Hercegowiny, Chorwacji, Czech, Estonii, Federacyjnej Republiki Jugosławii, Litwy, Łotwy, Republiki Macedonii, Słowacji, Węgier, Wspólnoty Niepodległych Państw przysługują stypendia w wysokości wypłacanej obywatelom polskim. Mogą powtarzać rok bez utraty stypendium, ale tylko raz. Osobom takim, w miarę potrzeby i w ramach limitów trzeba zapewnić naukę w studium języka polskiego oraz wyrównywanie różnic programowych na zasadach przewidzianych dla studentów-cudzoziemców.

Repatriantom z azjatyckich terenów b. ZSRR trzeba udzielić niezbędnej pomocy materialnej, zapewnić pracę, mieszkanie, przyznać uprawnienia do bezpłatnego przejazdu od granicy państwa do miejsca osiedlenia.

Tym, którzy chcą nabyć gospodarstwo rolne, można wydzielić z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa grunty i razem z budynkami oddać do bezpłatnego użytkowania przez pięć lat. Po tym czasie, jeżeli ziemia będzie należała do zagospodarowania, nastąpi przeniesienie własności.

Zakłada się ustanowienia pełnomocnika rządu do spraw repatriacji.

Prawo ziemi z ograniczeniami

Ustawa z 1962 r. o obywatelstwie wymaga uchylecia z wielu powodów – podkreśla Senat – m.in. ze względu na konieczność dostosowania jej postanowień do konstytucji i ustawodawstwa europejskiego.

Projekt nowej ustawy o obywatelstwie zrywa z możliwością pozbawienia kogokolwiek obywatelstwa polskiego wbrew jego woli (konstytucja wprowadza zasadę, że obywatel nie może utracić obywatelstwa, chyba że się go zrzeknie), przewiduje natomiast przywracanie go. Pozostawia decyzję o nadaniu obywatelstwa w gestii prezydenta.

Przewiduje się, że osobie mieszkającej w Polsce przez co najmniej pięć lat, nie mającej żadnego obywatelstwa, może być na jej wniosek nadane obywatelstwo polskie. Okoliczność, że obywatel polski ma jednocześnie obywatelstwo innego państwa, nie wpływa na zakres jego praw i obowiązków wobec RP. Zmiana obywatelstwa rodziców rożni

się na dzieci, te jednak, które ukończyły 13 lat, muszą na to wyrazić zgodę.

Przy nabywaniu obywatelstwa respektowane będzie prawo krwi oraz – lecz z ograniczeniami – prawo ziemi.

Dziecko nabywa zatem obywatelstwo po rodzicach (po jednym z nich) – to jest prawo krwi – oraz z faktu urodzenia się w Polsce – to jest prawo ziemi – ale tylko wtedy, gdy rodzice są nieznani, nie mają obywatelstwa albo prawo ojczyste rodziców nie zapewni mu obywatelstwa.

Cudzoziemcowi można na jego wniosek nadać obywatelstwo, jeśli mieszka w Polsce przez pięć lat na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, wykaze się podstawową znajomością języka polskiego i historii oraz daje rękojmię przestrzegania porządku prawnego. Okoliczności uzasadniające nadanie obywatelstwa stwierdza w takich sprawach wojewoda. Jeżeli cudzoziemiec zawrze związek małżeński z obywatelem polskim, może się starać o obywatelstwo po trzech latach. Tu okoliczności uzasadniające przyznanie obywa-

telstwa stwierdza starosta, jeżeli sprawa dotyczy osoby mieszkającej w Polsce, lub konsul, jeśli zainteresowany jest za granicą. Jeśliby się do tego czasu rozwiódł, możliwość tę traci.

Żołnierzom, którzy w czasie II wojny z światowej walczyli w formacjach Wojska Polskiego w kraju lub poza jego granicami, nadaje się polskie obywatelstwo, nawet jeżeli mieszkają za granicą. Nie dotyczy to osób, którym zgodnie z przepisami o kombatanach – nie przysługiwałyby uprawnienia kombatanckie.

Utracić obywatelstwo można tylko na własny wniosek i za zgodą prezydenta. Projekt przewiduje dwie sytuacje, kiedy to jest możliwe: w związku z zawarciem małżeństwa z cudzoziemcem oraz w związku z rozwodem osoby, która obywatelem polskim stała się dzięki małżeństwu. Oświadczenie w tej sprawie przyjmują odpowiednio starosta lub konsul.

O przywrócenie obywatelstwa może się skutecznie ubiegać ten, kto: utracił je w związku z małżeństwem, które potem zostało rozwiązane; przed 1989 r. był przymusowo przesiedlony lub wyemigrował w sytuacji przymusowej; został deportowany przymusowo poza granice Polski przed 1989 r., nawet jeżeli przedtem nie miał polskiego obywatelstwa. Organami właściwymi do załatwiania takich spraw są odpowiednio konsul lub wojewoda.

Ż.S.

Ogłoszenia

- Предлагаю несложную высокооплачиваемую надомную работу. Место жительства и образование значения не имеют. От вас: 2 конверта (с о/а), купон б/о. 349735, Луганская обл. Станционно-Луганский р-н, с. Красный Октябрь, ул. Кирова, 55. Ключеву А.В.
- Предлагая 284005, Коцаба Михаилу Васильевичу, а/я 24, г. Ивано-Франковск -5.
- “Русский дом” приглашает к сотрудничеству национально-культурные и другие общественные организации, частных лиц. 04114, Киев, а/я 1, Николай.
- CD-диски Хоце Капепеса. Звонить (044) 432-38-64, Юрий.
- Региональное представительство в Ивано-Франковской области. Рассмотрю любые предложения.

"DZIENNIK KIJOWSKI"

ГАЗЕТА НА ПОЛЬСКОМ ЯЗЫКЕ НЕ ТОЛЬКО ДЛЯ ПОЛЯКОВ
ВАША РЕКЛАМА И ОБЪЯВЛЕНИЯ ЛЮБОГО ХАРАКТЕРА / КОММЕРЧЕСКАЯ,
ЗНАКОМСТВА И ПР./ В УКРАИНЕ, ПОЛЬШЕ НА ВСЕХ ЯЗЫКАХ

"DZIENNIK KIJOWSKI" предлагает:

1. БЕСПЛАТНЫЕ ОБЪЯВЛЕНИЯ длиной до 20 слов с приклеенным "КУПОНОМ ДЛЯ ОБЪЯВЛЕНИЯ" (При подсчете количества слов не учитываются предлоги; адрес и телефон считаются одним словом. Высылать в конверте.)
2. ПЛАТНЫЕ ОБЪЯВЛЕНИЯ И РЕКЛАМА. С оплатой по площади - 2,5 грн. за 1 кв.см. С оплатой по словам: 1 грн. за слово. В рамке: до 20 слов - 20 грн., до 40 слов - 25 грн. за объявление.

Цены приведены с учетом художественного оформления, перевода, НДС и налога на рекламу.

Предусмотрено значительное снижение расценок за многократность.

Перечисление денег. Деньги переводятся физическими лицами почтовым переводом, юридическими лицами платежным поручением. Наличные принимаются в редакции с выдачей квитанции. От юридических лиц принимаются гарантийные письма.

ПОЛУЧАТЕЛЬ: Редакция "ДК", р/с 26009301360317 в Зализн. отд. ПИБ г. Киева, МФО 322153, код 21459978.

Объявления /рекламу/ с указанием языка, площади, а также с квитанцией об оплате или копией платежного поручения высылать по адресу: 252054, Киев, а/я 2, Редакция "ДК".

Принимаем заказы на рекламу из-за границы. Редакция имеет валютные счета. Связываться по тел./факс: (044) 216-87-58.

Редакция не печатает объявления и рекламу, противоречащие правовым и этическим нормам.

RAISA

Spotykane w Rosji imię pochodzenia greckiego tłumaczone jako "pokorna, uległa, ustępliwa" (zwinna). Uwaga - w języku węgierskim Rajka to zdrobnienie imienia niemieckiego Rajmund.

TEKLA

Imię Tekla wywodzi się z języka greckiego i jest skróconą formą żeńskiego starogreckiego imienia Theokleia; dosłownie "Boża sława". Utworzono je ze słów greckich: theos - "bóg" i kleos "sława". Równoznaczne imię słowiańskie Bożysława.

Jedno z dość częstych imion w średniowieczu, zwłaszcza w Kościele wschodnim. W Polsce o mniejszej tradycji. Zanika pod koniec XIX w. i zaczyna być uważane za staromodne. Imieniny 23 września i 17 listopada.

Tajemnice imion

Myśli

- Karty, szklanka i kochanka przywodzą do nędzy i pańka.
- Przyjaźń dwóch kobiet jest tylko złością przeciw trzeciej.
- Nieraz za mądrego uważamy tego, kto głupotę drugih wyzyskać umie.

Turystyczna
Agencja Polska
TRYLOGIA
Lecznicej Bazy
Turystycznej
„Gwiazdy Karpat”
i „Dziennika
Kijowskiego”

PRZEDSTAWIA

wszystkim chętnym niezwykle atrakcyjną ofertę. Po raz pierwszy chcemy zaproponować Państwu odbyć podróż śladami TRYLOGII na Zachodnią Ukrainę - do kraju dziewiczej przyrody, w głąb porośniętych gęstymi lasami Karpat, w których żyją nawet niedźwiedzie.

Trasa przebiega przez znane Polakom miejscowości, takie jak - Kosów, Stanisławów. Worochta, Kołomyja, Jaremcza, Kamieniec Podolski, Krzemieniec. (Na życzenie wyjazd do Lwowa).

Program przewiduje wycieczki w malownicze zakątki Karpat, spektakl w teatrze stanisławowskim, wieczory zapelnione tańcami, zabawą, występami autentycznych zespołów huculskich. Niedaleko bazy działa wyciąg narciarski, zaś tutejsze rzeki i stawy obfitują w liczne gatunki ryb. Na życzenie możliwa jest organizacja odstrzałów dla myśliwych.

Cena pobytu obejmuje również zabiegi lecznicze (fizjoterapia, masaże, sauna, analizy kompleksowe, leczenie zębów, alergii, chorób układu oddechowego, wątroby, trzustki i żołądka).

Gwarantujemy wysoki komfort pobytu - trzy posiłki dziennie, pieczenie barana, szaszłyki huculskie i wiele innych atrakcji. Podczas każdego turnusu jego gośćmi specjalnymi będą aktorzy biorący udział w filmie J. Hoffmana.

Rozpoczęcie każdej z imprez nastąpi 2 i 17 dnia miesiąca (z wyjątkiem 17 grudnia). Komfortowe autobusy z przewodnikiem oznaczone napisem TRYLOGIA oczekiwać będą na Państwa przy dworcu PKS w Przemyślu o godz. 12.00.

Koszt pobytu, w ramach którego mieszczą się powyższe atrakcje wynosi 10 USD za dobę, czyli 570 złotych za cały 15 dniowy pobyt (opłata na miejscu).

Koszty dodatkowe - 15 USD ubezpieczenie pobytu oraz 5 USD - prowizja Agencji TRYLOGIA. Ustawowo przewidziana część zysków przekazana zostanie Wspólnocie Polonijnej na Ukrainie

Mieszkańców Ukrainy informujemy, iż możliwy jest dojazd indywidualny na bazę imprezy do Kosowa (można skorzystać z regularnego, bezpośredniego połączenia autobusowego Kijów-Kosów).

Oferujemy też pobyty kolonijne dla dzieci oraz obozy młodzieżowe.

OFERTA SPECJALNA (również dla Polonii ukraińskiej)
Boże Narodzenie oraz Nowy Rok w przepięknych Karpatach!

Pasterka w kościele polskim w Kosowie, wspólna Wigilia Polaków z Polski, Niemiec, Belgii oraz Ukrainy. Sylwester przy śpiewie Huculów, brzmieniu trombit, zapachu pieczonego barana lub wieprza, kolorowych fajerkach, etc.

W okresie pomiędzy Bożym Narodzeniem a Nowym Rokiem - teatr stanisławowski, wycieczka śladami Sienkiewicza, odtworzenie bitwy stoczonej przez Wołodyjowskiego na twierdzy kamienieckiej.

Autobus z Przemyśla 23 grudnia o godz. 12.00 - powrót 2 stycznia 2000 roku !!!

Cena imprezy zostanie podana zainteresowanym. Prosimy o składanie ofert pisemnie lub telefonicznie.

Tel/fax: (0-0380) 34 78 22 651 - od godz. 9.00 do 18.00 oraz 34 78 212 314

- czynny całą dobę. - Dyrektor bazy Wołodymyr Andrijczuk.

Adres pocztowy: UKRAINA 285250 obw. iwano-frankowski m. KOSIW ul. Nad Hukom 15
„KARPATSKI ZORI”

KALENDARIUM

5 X 1909 - urodził się Edward Osóbka Morawski - działacz polityczny i państwowy, przewodniczący PKWN, w roku 1949 usunięty ze stanowisk państwowych.

6 X 1882 - We wsi Tymoszwówka niedaleko Czerkas urodził się wybitny polski kompozytor Karol Szymanowski (zm. 1937).

6 X 1889 - Urodziła się Maria Dąbrowska, pisarka, autorka "Nocy i dni" (zm. 1965).

8 X 1902 - Na Żytomierszczyźnie zmarł Tadeusz Ryłski - etnograf, działacz kulturalny i oświatowy, ojciec Maksyma Ryłskiego (ur. 41).

8 X 1910 - Zmarła Maria Konopnicka, poetka (ur. 1842).

9 X 1936 - Urodziła się Agnieszka Osiecka, poetka, autorka tekstów do ponad 2000 piosenek, sztuk teatralnych i telewizyjnych (zm. 1997 r.).

9 X 1921 - Urodził się Tadeusz Różewicz, współczesny poeta i dramaturg.

14 X 1864 - W Strawczynie (Kieleckie) urodził się Stefan Żeromski, powieściopisarz, nowelista i dramaturg (zm. 1925).

15 X 1817 - Zmarł w Solurze (Szwajcaria) Tadeusz Kościuszko (ur. 1746).

Благодійні внески на підтримку „Дзєнника Кїївського”
просимо перераховувати за реквізитами:

В українських гривнях:
р.р.26009301360317 в Залізн. від. ПІБ м. Києва
МФО322153 код 21459978.

В доларах США:
BANK OF NEW YORK, NEW YORK SWIFT:IRVTUS3N,
ACC N890-0060-077 IN THE NAME
OF UKRPROMINVESTBANK IN THE FAVOUR
OF ZALIZNICHNIJ DPT PIB
ACC N 39016902322153/840 FOR CLIENT
Dziennik Kijowski ACC 26009301360317/840

**DZIENNIK
KIJOWSKI**

„Газета Київська” - польскомовний
додаток до газети В.Р. України „Голос України”
Numer przygotowało kolegium redakcyjne
reprezentujące wszystkie organizacje
polonijne Kijowa

Redaktor Naczelny:
Stanisław Panteluk

WYDAWCY:
Redakcja „Dziennika Kijowskiego”,
Redakcja „Hłosu Ukrainy”,
Związek Polaków na Ukrainie

Adres redakcji: UKRAINA

01054, Kijów, ul. Gogolewska 23

Dla korespondencji: 252054, Kijów, s/p 2

tel./fax: (044) 216 87 58

E-mail: dsdk@adam.kiev.ua

Адреса редакції: 01054,
Київ, вул.Гоголівська, 23

Для кореспонденції: 01054, Київ, а/с 2
Тел./факс: (044) 216-87-58
E-mail: dsdk@adam.kiev.ua

р/р 26009301360317 в Залізн. від. ПІБ
м. Києва. МФО 322153 код 21459978
Рєєсmp.cєiд. KB 818єiд 11.07.1994 р.

ИНДЕКС ПЕРЕДПЛАТИ 30678

Ціна договірної

Проводzący numer:
Borys Dragin

Za treść reklam i ogłoszeń redakcja nie ponosi
odpowiedzialności, nie zamówionych rękopisów
nie zwraca i pozostawia za sobą prawo do skrótów.
Materiały podpisane nie zawsze odpowiadają
poglądom redakcji.

Зам. 3226

Тираж 3 000

0123456789